

[Hanne Reintoft.]

behandling, hvis der ikke kommer noget ud af udsættelsen, men jeg forstår ikke socialministerens begrundelse for det forskellige beregningsgrundlag. Dels ved vi, at der var unge, som, da de kom ind i modstandsbevægelsen, på ingen måde var erhvervsmæssigt placeret, dels kan jeg ikke se, at man i anden lovgivning laver denne forskel. Er det også socialministerens motivering for at gennemføre den fulde folkepension, lige meget hvilken indtægt man har? Jeg synes ikke, argumentationen stemmer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver.

§ 1, ændringsforslaget om indsættelse af en ny paragraf og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man foretog dernæst afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Regulering af renteerstatninger).

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget uden for betænkningen af *Hanne Reintoft* (se sp. 4322) var taget tilbage.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Dagpengehjælpens varighed).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 105) findes i tidenden sp. 2725, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 699).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Niels Mørk: Jeg kan kun beklage, at man ikke har villet tage hensyn til den kritik, som vi har rejst over for den forringelse, lovforslaget betyder i forhold til gældende lov for invalidepensionister, for enkepensionister og for folkepensionister under 67 år.

Den totale afvisning af vort kompromisforslag, som vi fremsatte i udvalget, beviser her som på andre områder, at regeringspartierne ikke ønsker at samarbejde med oppositionen. Det får så være, men et faktum er det, at når dette lovforslag er gennemført, sker der en nedskæring af dagpengeretten fra 312 dage til 78 dage for visse pensionistgrupper.

Man kan så spørge, hvordan dette kan rime med regeringens ofte fremsatte påstand: ingen sociale forringelser. Ganske vist er der i lovforslaget foreslået en dispensationsbestemmelse administreret af direktøren for sygekassevæsenet, hvorefter dagpengeperioden i visse tilfælde kan forlænges ud over de 78 dage, men denne bestemmelse omfatter kun invalidepensionister; ikke enkepensionister. Vi mener ikke, at denne bestemmelse under nogen form vil være tilstrækkelig til at sikre en dagpengeret, der må være nødvendig af hensyn til det socialpolitiske sigte; som må være dette at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet længst muligt.

Mindretallets ændringsforslag, der omfatter invalidepensionister på mindste og mel-

[Niels Mørk.]

lemste pension, enkepensionister og folkepensionister under 67 år, betyder, at disse grupper bevarer den dagpenget, som de har i dag, altså 312 dage.

Jeg kan anbefale at stemme for de af socialdemokratiet og SF stillede ændringsforslag samt for det af ministeren stillede ændringsforslag.

Simonsen: Jeg skal ikke gå ind i nogen detaildiskussion omkring den betænkning, der er afgivet af udvalget, men endnu en gang slå fast, at vi mener, det ændringsforslag, socialministeren har stillet med hensyn til 78 dages reglen for pensionister med en dispensationsmulighed for invalidepensionisterne, dækker det, der er rimeligt i forbindelse med pensionisternes adgang til sygedagpenge i almindelighed.

Der er jo ikke tale om nogen forringelse for pensionister med indtægtsbestemt pension; tværtimod bliver der nu mulighed for at opnå dagpenge i 78 dage, og jeg må sige, at det virker lidt stærkt, når hr. Niels Mørk taler om, at man fra regeringspartiernes side ikke har kunnet gå ind for det kompromisforslag, der er stillet af socialdemokratiet og SF. For mig at se betyder det ændringsforslag, der er stillet fra de to partiers side, at man tager alle med, uanset om der er behov for det eller ej, uden hensyntagen til, om disse mennesker er til rådighed for arbejdsmarkedet, og jeg synes, det er værd at føje til i denne forbindelse, at man netop ikke har fulgt dette konsekvent i forbindelse med de andre regler for dagpenge under arbejdsløshed, som vi skal diskutere senere i dag.

Jeg skal derfor anbefale at stemme for det ændringsforslag, som socialministeren har stillet, og at stemme imod de af socialdemokratiet og SF stillede ændringsforslag.

Holger Hansen: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om lovforslaget ved denne anden behandling ud over at anbefale, at vi stemmer for det af ministeren stillede ændringsforslag og stemmer imod de af mindretallet stillede ændringsforslag. Jeg synes nok, at hr. Niels Mørk i nogen grad forvrider den diskussion, vi har været inde i. Der er jo ikke tale om en forringelse; der er tale om, at man åbner mulighed for ydelse af dag-

penge under sygdom for hele den gruppe af folkepensionister, der har en indtægtsbestemt pension, og som ikke tidligere har haft denne mulighed, samtidig med at vi har fundet det rimeligt, at der her sker en vis begrænsning.

Jeg kunne også godt have lyst til at gøre et par bemærkninger om samordningen mellem dette lovforslag og det lovforslag, der skal behandles nu om et øjeblik, en samordning, som jeg forstod vi i socialudvalget var enige om, og derfor udsatte vi vores forhandlinger en 14 dages tid, for at det andet udvalg ligesom kunne nå op på siden af os. Jeg havde forstået det på den måde, at alle var interesseret i, at reglerne i disse to forslag skulle korrespondere, og blev derfor meget forbavset over at se, at socialdemokratiet til dette forslag stiller ændringsforslag, der jo betyder, at vi behandler disse to grupper af mennesker forskelligt. Det finder jeg ikke hensigtsmæssigt, og jeg vil anbefale, at vi stemmer imod de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Valbak: Dette lovforslag bygger jo på et princip, som et flertal i socialreformkommissionen har samlet sig om. Det ser man, hvis man slår op i kommissionens første betænkning s. 244-245 inklusive, hvor problemerne omkring pensionisternes adgang til dagpenge er behandlet detaljeret. Her har man behandlet spørgsmålet om at få tilvejebragt en rationel orden, en holdbar og afbalanceret orden af pensionisternes forhold til det emne, vi behandler. Det fremgår af disse sider for det første, at det i socialreformkommissionen har været den overvejende opfattelse, at pensionisterne principielt skal have adgang til dagpenge, men dernæst, at det af meget nærliggende og saglige grunde må være rigtigt, at det sker inden for visse grænser. Det må her erindres, at man i lovgivningen er begyndt at arbejde sig frem imod, at der i princippet gives dagpenge uden varighedsbegrænsninger.

Fra en enkelt side i socialreformkommissionen er det herefter anført som et forslag, at man skulle give en mulighed for dispensation fra begrænsningerne, for så vidt angår invalidepensionister, naturligvis begrundet i revalideringshensyn.

Dernæst har der markeret sig en tredje gruppe, omtalt på de to sider; denne tredje

[Valbak:] Gruppen har procederet for, at pensionisterne ikke skal have adgang til at supplere pensionen med dagpenge i tilfælde af bortfald af arbejdsindtægt, men derimod at pensionen skal tjene til fuld forsørgelse. Andre alternative forslag til den overvejende opfattelse i socialreformkommissionen end de to, jeg her har nævnt, er ikke formuleret om det konkrete problem, heller ikke et forslag, der ligner det, som her i dag er fremsat af S og SF. Derfor vil jeg gerne nu spørge ordførerne for de to mindretalspartier, som har stillet ændringsforslag her, hr. Niels Mørk og hr. Kurt Brauer — de herrer har jo været medlemmer af kommissionen, hvis første betænkning vi behandler her i dag, herunder også det konkrete problem —: hvilken af de tre opfattelser fremsat i socialreformkommissionen, som den er formuleret i betænkningen, tilsluttede hr. Niels Mørk og hr. Kurt Brauer sig under drøftelserne? Hvis ingen af dem, hvordan kan det da forklares, at de herrers utvivlsomt fremførte konkrete modforslag ikke er kommet med i betænkningen? Man vil forstå af mit spørgsmåls formulering, at jeg tillægger de to ordførere erfaring nok til at vide, at har man et modforslag og vel at mærke et modforslag, som man ønsker fremmet, så gælder det om at få det med i overvejelserne fra starten, så det kan blive taget alvorligt.

Regeringens ændringsforslag er, som jeg indledte med at sige, udarbejdet på grundlag af den overvejende opfattelse i socialreformkommissionen, som den er kommet til udtryk i betænkningen, hvortil kommer, at der er taget hensyn til det mindretal, som har ønsket en dispensationsbestemmelse, for så vidt angår den særlige invalidepensionistgruppe. Det er et sagligt forslag, som vi kan anbefale, og derfor må vi anbefale at stemme imod mindretallets ændringsforslag.

Kurt Brauer: Det forekommer mig, at udvalgsflertallets egne bemærkninger i betænkningen argumenterer på udmærket vis for mindretallets ændringsforslag, og når man så dertil lægger hr. Niels Mørks ord heroppefra, har jeg ikke mange bemærkninger ud over den, at jeg selvfølgelig anbefaler, at man stemmer for de af socialdemokratiet og socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag.

Må jeg til hr. Valbak kort have lov at sige — det prøvede jeg stiltfærdigt at forklare hr. Valbak, da vi havde denne sag til første behandling, men jeg skal gerne gøre det igen således opfordret — at da socialistisk folkeparti udformede sin mindretalsudtalelse til socialreformkommissionens første delbetænkning om strukturen, sagde jeg udtrykkeligt, at jeg gerne afstod fra, at de, skal jeg indrømme, meget generelle forbehold, som vi har taget i vores mindretalsudtalelse, nødvendigvis skulle indføjes, hver gang der kunne være tale om, at disse generelle forbehold var i modstrid med betænkningens udformning. Efter at vi havde haft vores sidste debat, nemlig ved førstebehandlingen, om dette spørgsmål, viste jeg hr. Valbak kommissionsbetænkningen og viste ham, hvor SFs mindretalsudtalelse stod, og forklarede ham, hvorledes SFs holdning er til disse ting. Hr. Valbak skal ikke tro, at han hverken i denne eller andre sager får socialistisk folkeparti med på flertalsforslag, som vi finder er administrativt uforsvarlige, og som vi finder er socialt uforsvarlige. Hr. Valbak skal ikke heller med socialreformkommissionsbetænkningen i hånden kunne dænke SF oven i hovedet. Vi er fuldt tilfreds med vores mindretalsudtalelse. Jeg kan anbefale den til gennemlæsning.

(Kort bemærkning.)

Valbak: Til hr. Kurt Brauer — og jeg kan vel også adressere det til hr. Niels Mørk — vil jeg sige, at meningen med en af folketings nedsat kommission er naturligvis, at regering og folketing får lejlighed til at overveje de synspunkter og de konkrete forslag, som kommissionens medlemmer har på det konkrete område, der til enhver tid er til diskussion. Jeg vil gerne sige i tilføjelse hertil, at det er kommissionsmedlemmernes privilegium at gøre det, men det er så sandelig også kommissionsmedlemmernes forpligtelse at formulere deres synspunkter i en sådan betænkning. Det har ikke fundet sted, til trods for at andre har gjort det tilsvarende. Jeg villé sådan have ønsket, at hr. Kurt Brauer i sit indlæg heroppe havde læst op fra sin særudtalelse, som angår noget helt andet, om, hvad han sigtede til, og jeg beder hr. Kurt Brauer, hvis han alligevel vil herop læse det op — jeg har kommissionsbetænkningen her og kan stille den til rådighed.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg tror, det meste af, hvad der kan siges om, at dette lovforslag hviler på socialreformkommissionens betænkning, er sagt, men jeg vil dog gerne føje til, at jeg synes, hr. Niels Mørk sprang meget let hen over dette punkt. Der blev sagt noget om, at regeringspartierne afviste hårdt, den ønskede ikke at samarbejde, og det lå lidt i luften, at nu havde man fået flikket et forlig sammen, og så kunne der ikke ændres ved det mere. Det vil jeg gerne tage afstand fra, for det, som regeringspartierne foreslag bygger på, er netop betænkningen fra den kommission, hvor hr. Niels Mørk selv var næstformand.

Det er jo velkendt, at pensionisternes forhold i relation til dagpenge i mange år har trængt til en afklaring. Men det er også velkendt, at den hidtidige ordning for de grupper af pensionister, som i særlig grad måtte formodes at have tilknytning til arbejdsmarkedet, nemlig de folkepensionister, som havde en indtægtsbestemt pension og formentlig i mange tilfælde en nedsat pension netop på grund af deres arbejdsindtægter, ingen mulighed gav for at oppebære dagpenge, hvis de mistede denne arbejdsindtægt, medens man omvendt havde givet mindstebeløbsmodtagerne og ikke mindst enke- og invalidepensionisterne adgang til dagpenge på samme måde som lønarbejdere.

Jeg finder, at det forslag, som regeringen her har fremsat byggende på flertalsudtalelsen i socialreformkommissionens betænkning, er rigtigt, og formålet er at søge gennemført en ensartethed i lovgivningen med hensyn til de forskellige pensionistgruppers adgang til at få dagpenge i sygdomstilfælde. Det fremgår også af det lovforslag om arbejdsformidling og om arbejdsløshedsforsikring, som vi om lidt skal behandle her i tinget, at man fra regeringens side har ønsket at koordinere de regler, der skal gælde for pensionisteres adgang til sygedagpenge, med de tilsvarende regler for adgang til dagpenge i tilfælde af arbejdsløshed. Allerede af den grund mener jeg, at man må afvise mindretallets ændringsforslag, for det går jo helt på tværs af regeringens bestræbelser for at harmonisere lovgivningen på dette felt.

Jeg synes også, det er svært i øvrigt at få øje på noget helhedssynspunkt hos mindretallet i spørgsmålet om pensionisternes ad-

gang til at supplere pensionen med andre sociale ydelser, for der er jo netop, som jeg nævnedes før, ikke stillet forslag om, at varighedsbegrænsningen til 78 dage kun skal gælde for invalidepensionister med højeste pension og for folkepensionister over 67 år; når vi behandler de tilsvarende spørgsmål inden for loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Jeg kan ikke se, at problematikken i realiteten er så væsensforskellig her, og derfor ser jeg ingen saglig begrundelse for oppositionens forskellige holdning til det samme spørgsmål i disse to lovforslag.

Niels Mørk: Jeg vil gerne konstatere, at der er ingen, der har afvist min dokumentation af, at der er sket og sker en forringelse for visse pensionistgrupper, hvis det foreliggende lovforslag gennemføres.

Med hensyn til hr. Valbaks udtalelser vedrørende socialreformkommissionens betænkning vil jeg næsten gentage, hvad jeg sagde ved førstebehandlingen, at jeg på mit partis vegne har taget forbehold på dette punkt og på en række andre punkter; det findes i den særudtalelse, som socialdemokratiet står for i betænkningen, denne særudtalelse, som går imod alle forringelser og tværtimod går ind for en række forbedringer.

Kurt Brauer: Hr. Valbak mener som jeg, at når regeringen har nedsat en kommission, har den en vis rimelig ret til at forvente at få en vejledning om, hvilke synspunkter der er taget hensyn til hos de forskellige deltagere i kommissionsarbejdet. Derfor gjorde jeg mig den ulejlighed at vise hr. Valbak det i hans eget eksemplar af kommissionsbetænkningen efter førstebehandlingen, og jeg kan se, at det er de samme streger, der endnu står her i hr. Valbaks kommissionsbetænkning, som han har været så venlig at låne mig. Der står s. 319 et helt generelt forbehold til alle de i kommissionsbetænkningen indeholdte synspunkter, og det lyder som følger — jeg skal læse det op, fordi hr. Valbak tvivler på tingets evne til selv at læse indenad:

„Socialistisk folkepartis stilling ved en senere lovgivningsmæssig behandling af kommissionens forslag vil være afhængig

[Kurt Brauer.]

af, i hvilken politisk, økonomisk, administrativ og social sammenhæng lovforslag fremsættes og søges gennemført.“

Det, der er sket i denne sag, er det sædvanlige, når vi skal lovgive under denne regering: regeringspartierne taler sammen, forinden lovforslagene fremsættes, de bliver godkendt; komma for komma og for og og at for at bliver lovforslagene godkendt. Til sidst bliver de lagt frem til folketingets behandling med en bemærkning om, at selvfølgelig er man rede til at forhandle. Det eneste, man har kunnet komme igennem med i denne sag, er at ændre overgangsbestemmelsen, den råbte til himlen af mangel på logik, så den var man simpelt hen for skams skyld nødt til at ændre. Resten står nøjagtigt således, som det stod, da lovforslaget blev fremsat. Hver eneste fremstrakt hånd fra oppositionens side er blevet afvist, og jeg kan forsikre hr. Valbak og andre om, at dette forbehold, som SF her har ladet trykke i kommissionsbetænkningen, står fast, og vi vil til enhver tid afvise sådanne begrænsninger i folks velerhvervede rettigheder, som dette lovforslag indebærer.

Jeg anbefaler endnu en gang, at man stemmer for de af oppositionen stillede ændringsforslag.

Valbak: Det siger sig selv, at når jeg i forvejen kendte de bemærkninger, ville jeg ikke tage mig på med mine egne betonerer at læse det op, om end jeg kunne have lyst til det. Det må jeg naturligvis give hr. Kurt Brauer chancen for.

I øvrigt vil jeg ganske kort sige, at jeg efter denne oplæsning ganske overlader til såvel nutiden som eftertiden at bedømme, hvorvidt hr. Kurt Brauer, hr. Niels Mørk med, i denne sag har optrådt sagligt, eller hvorvidt der er tale om den rene jordstrygende gas.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 81 stemmer mod 48.

Ændringsforslagene nr. 2-4 betragtedes som

forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

§ 1, ændringsforslag nr. 5 og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 126) findes i tidenden sp. 3605, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 673).

Der var stillet 27 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende 19 ændringsforslag:

Af *Hanne Reintoft*:

Til § 13.

1) I 2. linje indsættes efter ordet „arbejde“ ordene: „jfr. stk. 2“.

2) Som *stk. 2* indsættes:

„*Stk. 2.* I tilfælde, hvor den arbejdssøgende ægtefælle er lønmodtager, kan anvisning af arbejde, der forudsætter bopælsskifte, kun foretages under forudsætning af, at begge kan anvises arbejde samme sted. Tilsvarende gælder i tilfælde, hvor den arbejdssøgende har husstand sammen med en anden, jfr. § 16, stk. 1.

Til § 16.

3) *Stk. 1* affattes således:

„*Stk. 1.* Tilskud til merudgifter ved dobbelt husførelse kan ydes til arbejdssøgende forsørgere og til arbejdssøgende personer, der i mindst 5 år har haft fælles husstand med en anden, og som herunder i ikke ubetydeligt omfang har bidraget til husstandens opretholdelse. Det er en betingelse for